

การศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ในชีวิตประจำวันในภาษาระดับทางการและภาษาระดับ
ไม่เป็นทางการไทย-จีน
A Comparative Study of Everyday Vocabulary in Formal and Informal
Thai and Chinese Languages

ภรณ์ชัญญ์ อุบลนุช Pellanit Ubonnuch*

วันรับบทความ 15 กันยายน 2567 / วันแก้ไขบทความ 24 ตุลาคม 2567 / วันตอบรับบทความ 28 ตุลาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จำแนกหมวดหมู่คำศัพท์ในชีวิตประจำวันในภาษาระดับทางการและภาษาระดับไม่เป็นทางการในภาษาไทยและภาษาจีน 2) เปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันในภาษาระดับทางการและภาษาระดับไม่เป็นทางการในภาษาไทยและภาษาจีน วิจัยฉบับนี้เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งกลุ่มคำศัพท์ในชีวิตประจำวันในภาษาระดับทางการกับภาษาระดับไม่เป็นทางการ ในภาษาไทยและภาษาจีนเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มคำนาม กลุ่มคำคุณศัพท์ กลุ่มคำกริยา และกลุ่มคำสรรพนาม ผลการวิจัยพบว่า 1. การจำแนกหมวดหมู่คำศัพท์ในชีวิตประจำวันในภาษาระดับทางการและภาษาระดับไม่เป็นทางการในภาษาไทยและภาษาจีนมีความคล้ายคลึงกัน 2. การเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันในภาษาระดับทางการกับภาษาระดับไม่เป็นทางการในภาษาไทยและภาษาจีน พบว่า กลุ่มคำนาม กลุ่มคำคุณศัพท์ กลุ่มคำกริยา และกลุ่มคำสรรพนาม ในภาษาจีนและภาษาไทยมีความคล้ายกัน เนื่องจากทั้งสองประเทศมีภาวะคล้ายคลึงกัน สถานการณ์ สภาพแวดล้อม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในการเลือกระดับภาษาในการสื่อสารในด้านความแตกต่างคำศัพท์ที่เป็นกลุ่มคำสรรพนามในภาษาจีนจะมีน้อยกว่าภาษาไทย และการใช้คำศัพท์ที่เป็นภาษาระดับทางการกับภาษาระดับไม่เป็นทางการในการสื่อสารในภาษาไทยจะมีความซับซ้อนในด้านความรู้สึกที่นำมาใช้มากกว่าภาษาจีน คำศัพท์ภาษาจีนจะมีความชัดเจนด้านความหมายภายในคำศัพท์รวมอยู่ด้วย

คำสำคัญ: การเปรียบเทียบ, คำศัพท์ในชีวิตประจำวัน, ภาษาระดับทางการ, ภาษาระดับไม่เป็นทางการ, ภาษาไทย-จีน

Abstract

This qualitative research aims to: 1) categorize everyday vocabulary used in formal and informal contexts in both Thai and Chinese; and 2) compare the use of everyday

*อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, email: pellanit.ub@northbkk.ac.th

vocabulary in formal and informal settings across Thai and Chinese. The everyday vocabulary found in both Thai and Chinese was classified into four groups: (1) nouns, (2) adjectives, (3) verbs, and (4) pronouns. The findings revealed that 1) the categorization of everyday vocabulary found in formal and informal contexts in Thai and Chinese exhibited significant similarities. 2) When comparing the use of this vocabulary in both languages, it was found that nouns, adjectives, verbs, and pronouns demonstrated shared characteristics. In terms of differences, The Chinese language utilizes fewer pronouns than Thai. Furthermore, the use of words in formal and informal contexts within Thai communication exhibits greater complexity in conveying emotional expression compared to Chinese. In Chinese, word meanings are often more explicit and direct.

Keywords: Comparative, Everyday vocabulary, Formal language, Informal language, Thai-Chinese

1. ที่มาและความสำคัญ

มนุษย์มีธรรมชาติที่ต้องการอยู่รวมกันเป็นกลุ่มตั้งแต่สังคมเล็ก ระดับครอบครัว จนถึงสังคมที่ใหญ่ ระดับประเทศ และระดับโลกก็อาศัยการสื่อสารเป็นพื้นฐานเมื่อมนุษย์อยู่รวมกัน จึงกล่าวได้ว่าการติดต่อสื่อสารมีบทบาทในการดำรงชีวิตของมนุษย์เกือบทุกรูปแบบ เพราะมนุษย์จำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลา จึงถือว่าการสื่อสารคือการสร้างความเข้าใจ ความสัมพันธ์ ความรู้สึกอันดีต่อกัน และเป็นเครื่องมือช่วยให้มนุษย์ได้รับสิ่งเหล่านั้น ในปัจจุบันถือได้ว่าเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร หรือที่เรียกว่า ยุคโลกาภิวัตน์ โดยที่การสื่อสารนั้นเป็นกระบวนการที่ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ และมีประโยชน์ทั้งในแง่ของบุคคลและสังคม ทำให้มนุษย์มีความรู้ มีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง และรับรู้วัฒนธรรมของตนเองและสังคมได้ นอกจากนี้การสื่อสารยังช่วยสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่ชุมชนและสังคมในทุกด้าน อาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นและมีความเกี่ยวข้องไปถึงบุคคลอื่น เพราะไม่ว่าจะทำสิ่งใดล้วนต้องอาศัยการสื่อสาร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้บรรลุจุดประสงค์ต่าง ๆ Berlo (1960) กล่าวว่าแนวคิดการสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอด โต้ตอบระหว่างมนุษย์ที่มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัตินี้สอดคล้องกับคำว่า วัฒนธรรม เพราะวัฒนธรรมจะมีการเคลื่อนไหวปรับตัวและเปลี่ยนแปลงไปได้ตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป การสื่อสารเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลของแต่ละบุคคลในการคิด ตีความ และให้ความหมาย การตีความในการสื่อสารจึงต้องอาศัยความเข้าใจในการเลือกภาษาในการสื่อสารของวัฒนธรรมนั้นๆ ถ้าคนในสังคมพูดกันด้วยระดับภาษาที่มีความเหมาะสมจะช่วยให้การสื่อสารจะประสบผลสำเร็จได้เพราะภาษาจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ถ้าผู้ส่งสารเลือกใช้ภาษาในการเสนอที่ถูกต้องทำให้เกิดการรับรู้และเข้าใจตรงกัน ซึ่งการใช้ภาษาที่เป็นทางการ และภาษาที่ไม่เป็นทางการนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในระหว่างการสื่อสาร เนื่องจากการใช้ภาษาในการสื่อสารนั้นไม่เพียงแต่แสดงออกถึงการเคารพผู้อื่น และยังแสดงให้เห็นถึงการได้รับการปลูกฝังในการสื่อสารที่ดี จึงกล่าวได้ว่าภาษาที่เป็นทางการ และภาษาที่ไม่เป็นทางการ เป็นภาษาที่ต้องมีการเลือกใช้ให้มีความเหมาะสมสำหรับใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล เพราะ

การเลือกใช้คำจะมีความแตกต่างกันตามสภาพทางสังคมของบุคคลนั้น ๆ และการใช้เลือกใช้ภาษายังเป็น การแสดงออกถึงความสามารถทางการสื่อสารที่มีทักษะที่ดีอีกด้วย

ความแตกต่างของภาษาไทยกับภาษาจีน สามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า อุปสรรคทางภาษา หมายถึง ความยากลำบากในการสื่อสารระหว่างบุคคลที่พูดภาษาต่างกัน โดยอุปสรรคนี้อาจเกิดจาก ความแตกต่างในด้านการออกเสียง ไวยากรณ์ คำศัพท์ ระดับภาษา หรือการใช้ภาษาในบริบทที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความเข้าใจที่ผิดพลาดในสารที่สื่อถึงกัน หรือไม่สามารถสื่อสารให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันได้ อย่างถูกต้อง ผู้ใช้ภาษาต่างกันอยู่ในสังคมและมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เมื่อสื่อสารกันอาจเกิดข้อผิดพลาดใน การใช้ภาษาได้ เช่น จากงานวิจัยของ Jindarat (2010) พบการใช้คำบุรุษสรรพนามผิดของผู้สอนชาวต่างชาติ เช่น “มึงออกไปเลย” ทำให้นักศึกษาชาวไทย ทั้งนักศึกษาที่ถูกสั่งและนักศึกษาคนอื่นในห้อง ต่างเจ็บเสียงลง ทันทันที่พร้อมกันแสดงสีหน้าตื่นตกใจ นอกจากนี้ งานวิจัยของ Saralanan (2016) ยังพบว่า ความแตกต่างทาง วัฒนธรรมส่งผลต่อการสื่อสารที่ผิดพลาด ทำให้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างผู้สอนชาวสเปนกับนักศึกษา ชาวไทย สภาพสังคมและวัฒนธรรมของผู้สื่อสารที่ต่างกันนี้ จึงทำให้ภาษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม มีความแตกต่างกันไปด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น การศึกษาภาษาจีนถือเป็นเครื่องมือในการช่วยเพิ่มโอกาสด้านการศึกษาและ โอกาสทางธุรกิจ แต่สิ่งที่มีความจำเป็นในการศึกษาภาษาจีนคือการเลือกใช้คำทางภาษาจีนให้มีความเหมาะสม ว่ากลุ่มคำทางภาษาจีนกลุ่มใดเป็นภาษาทางการ หรือภาษาที่ไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดการสื่อสารทางภาษาจีน ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถนำมาปรับใช้ในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ จะต้องเรียนรู้การเลือกใช้ระดับภาษาและเข้าใจการเลือกใช้คำภาษาจีนในการสื่อสารของผู้ส่งสารเพื่อ ประสิทธิภาพที่ดีในการสื่อสาร เนื่องจากบุคคลมีวัฒนธรรมที่สั่งสมมาจากการเรียนรู้ในบริบทของ สภาพแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ ฉะนั้น การสื่อสารกับบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ความ แตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้ที่สื่อสารด้วย มิฉะนั้น อาจนำมาสู่ความเข้าใจผิดทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความ ขัดแย้งทางวัฒนธรรม เพราะไม่เข้าใจความแตกต่างของบรรทัดฐานทางระดับของภาษาที่นำไปสู่ความล้มเหลว ในการสื่อสาร เช่น ในการสื่อสารภาษาไทยจะเติมคำว่า “คะ/ครับ” เป็นคำลงท้าย สามารถใช้ได้ทั้งใน ภาษาระดับทางการและไม่เป็นทางการ แต่ในการสื่อสารภาษาจีนจะไม่มีคำลงท้ายเช่นนี้ ดังนั้น การ เลือกใช้ระดับภาษาในภาษาจีนจึงมีความสำคัญมาก เช่น การกล่าวขอโทษในภาษาจีน (抱歉 bàojiàn) เป็น ภาษาที่เป็นทางการมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคำว่า (对不起 duìbùqǐ) ในตัวอย่างประโยค (抱歉, 我 今天不能来 Bàoqiàn, wǒ jīntiān bùnéng lái) แปลว่า “ขออภัย วันนี้ฉันไม่สามารถมาได้” จึงเป็น ระดับภาษาที่เป็นทางการและเหมาะสมแก่การสื่อสารมากกว่าการใช้คำว่าขอโทษ การศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษา เปรียบเทียบคำศัพท์ในชีวิตประจำวันของไทยและจีน ในภาษาระดับที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยหวัง เป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษานี้ จะสามารถช่วยให้ชาวจีนและชาวไทย ตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญ ในการเลือกใช้ระดับภาษาที่เป็นทางการ และคำที่ไม่เป็นทางการ เพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจำแนกหมวดหมู่คำศัพท์ในชีวิตประจำวันในภาษาระดับทางการและภาษาระดับไม่เป็นทางการไทย-จีน
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันในภาษาระดับทางการและภาษาระดับไม่เป็นทางการในภาษาไทยและภาษาจีน

3. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบหมวดหมู่คำศัพท์ในชีวิตประจำวันภาษาระดับทางการและภาษาระดับไม่เป็นทางการไทย-จีน
2. ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในชีวิตประจำวันภาษาระดับทางการและภาษาระดับไม่เป็นทางการไทย-จีน

4. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลากหลายประเด็น ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเปรียบเทียบทางภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์เปรียบเทียบ (Contrastive Linguistics) เริ่มจากแนวคิด Whorf, B.L. (1956) ซึ่งกล่าวถึงการเปรียบเทียบภาษาสองชนิด หรือสองชนิดขึ้นไป อธิบายความเหมือนและแตกต่างที่ปรากฏ โดยเฉพาะความแตกต่างจากการศึกษาภาษาทั้งสองชนิด
2. ศึกษาแนวคิดภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic) อันเป็นแนวคิดที่ศึกษาภาษา โดยพิจารณาบริบททางสังคมของภาษา ดังที่ Amara (2013) อธิบายรายละเอียดไว้ดังนี้ 1) อายุของผู้พูดกับภาษา 2) เพศของผู้พูดกับภาษา เนื่องจากเพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 3) ชนชั้นทางสังคมของผู้พูดกับภาษา 4) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังกับภาษา เพราะความสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ภาษาที่ต่างกัน เนื่องจากต้องคำนึงถึงรายละเอียดต่าง ๆ และ 5) เรื่องที่พูดและกาลเทศะกับภาษา เนื่องจากเรื่องที่พูดและกาลเทศะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ภาษา
3. ศึกษาแนวคิดเรื่องลักษณะของภาษาระดับต่าง ๆ ดังที่ Kanchana, Tonpo (2018) กล่าวว่า การใช้ภาษาเป็นศิลปะชั้นสูงอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้มีศิลปะย่อมรู้จักใช้ถ้อยคำภาษาให้เหมาะกับกาลเทศะและฐานะของบุคคล โดยเลือกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้เหมาะกับระดับของบุคคล วัตถุประสงค์ และกาลเทศะในการสื่อสาร
4. ศึกษาแนวคิดเรื่องภาษากับการสื่อสาร เพราะการใช้ภาษาในการสื่อสารนั้น จำเป็นต้องใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย หลักภาษา และหน้าที่ของคำ โดยมีความเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส ใช้คำที่ชัดเจน ไม่กำกวมและไม่ซ้ำซาก หรือเลือกใช้คำที่หลากหลาย ดังนั้น การใช้ภาษาในการสื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพ จึงควรที่จะเลือกใช้คำที่เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล รวมถึงการใช้ภาษาให้เหมาะสม

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี พจนานุกรมจีน-ไทย จากอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย หนังสือที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์ในชีวิตประจำวันของภาษาไทย-ภาษาจีน

ขั้นตอนที่ 3 เลือกคำศัพท์ในชีวิตประจำวันของภาษาไทย-ภาษาจีน โดยแบ่งเป็นกลุ่มดังนี้ 1) กลุ่มคำนาม 2) กลุ่มคำคุณศัพท์ 3) กลุ่มคำกริยา และ 4) กลุ่มคำสรรพนาม ต่อจากนั้น สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกคำศัพท์ที่มีปัญหาในชีวิตประจำวัน จากหนังสือ 汉语会话 ของ Beijing Language and Culture University

ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เปรียบเทียบความเหมือน หรือความสอดคล้อง และความแตกต่าง โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบคำศัพท์ในชีวิตประจำวันของไทย-จีน ในภาษาระดับทางการกับภาษาระดับไม่เป็นทางการ จากทฤษฎี ตำรา ข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาทำการวิเคราะห์ แล้วเปรียบเทียบ เพื่อหาความเหมือนกันและความแตกต่าง จากนั้น สรุปผลการศึกษาวิจัย และการนำเสนอผลการศึกษา

6. ผลการวิจัย

6.1 จำแนกหมวดหมู่คำศัพท์ในชีวิตประจำวันในภาษาระดับทางการและภาษาระดับไม่เป็นทางการในภาษาไทยและภาษาจีน

ตารางที่ 1 จำแนกหมวดหมู่คำศัพท์ในชีวิตประจำวันกลุ่มคำนาม

ภาษาไทย		ภาษาจีน	
ระดับทางการ	ระดับไม่เป็นทางการ	ภาษาระดับทางการ	ระดับไม่เป็นทางการ
1. บิดามารดา	1. พ่อแม่	1. 父母	1. 爸妈
2. แพทย์	2. หมอ	2. 大夫	2. 医生
3. สุนัข	3. หมา	3. 犬	3. 狗
4. สามีภรรยา	4. คู่สามี	4. 夫妻	4. 两口子
5. กัลยาณมิตร	5. เพื่อนที่ดี	5. 良友/善友	5. 好友
6. ปัจจุบัน	6. ตอนนี้อยู่	6. 目前	6. 现在
7. ตัวเลข	7. หมายเลข	7. 日	7. 号
8. เยาวชน	8. เด็ก	8. 儿童	8. 孩子
9. วัน	9. วัน	9. 日	9. 号
10. พระมหากษัตริย์	10. ในหลวง	10. 国王	10. 国王

ตารางที่ 2 จำแนกหมวดหมู่คำศัพท์ในชีวิตประจำวันกลุ่มคำคุณศัพท์

ภาษาไทย		ภาษาจีน	
ระดับทางการ	ระดับไม่เป็นทางการ	ภาษาระดับทางการ	ระดับไม่เป็นทางการ
1. งดงาม	1. สวยงาม	1. 美观	1. 好看
2. รวดเร็ว	2. ไว	2. 迅速	2. 快
3. ซ้ำซ้อน	3. ยุ่งยาก	3. 复杂	3. (真) 麻烦
4. เซลา	4. โง่	4. 笨	4. 蠢
5. ร้อน	5. ร้อน	5. 热	5. 热
6. สะอาด	6. สะอาดสะอาด	6. 整洁	6. 干干净净
7. สว่าง	7. แจ่ม	7. 亮	7. 亮
8. เบิกบานใจ	8. ดีใจ	8. 高兴	8. 开心
9. ไม่สูง	9. เตี้ย	9. 矮小	9. 矮
10. ประหลาด	10. แปลก	10. 奇怪	10. 奇怪

ตารางที่ 3 จำแนกหมวดหมู่คำศัพท์ในชีวิตประจำวันกลุ่มคำกริยา

ภาษาไทย		ภาษาจีน	
ระดับทางการ	ระดับไม่เป็นทางการ	ภาษาระดับทางการ	ระดับไม่เป็นทางการ
1. จัดซื้อ	1. ซื้อ	1. 购买	1. 买
2. ห้าม	2. อย่า	2. 禁止	2. 别
3. ขอโทษ	3. ขอโทษ	3. 抱歉	3. 对不起
4. สังเกต	4. ดู	4. 观察	4. 看
5. ไป	5. ไป	5. 去	5. 往前走
6. รับประทาน	6. กิน	6. 整洁	6. 干干净净
7. ถูกทอดทิ้ง	7. ไม่ต้องการ	7. 放弃	7. 不要
8. ประบมือ	8. ตบมือ	8. 鼓掌	8. 拍手
9. เลิกจ้าง	9. ไล่ออก	9. 解雇/开除	9. 炒鱿鱼
10. ถ่ายภาพ	10. ถ่ายรูป	10. 摄影	10. 照相

ตารางที่ 4 จำแนกหมวดหมู่คำศัพท์ในชีวิตประจำวันกลุ่มคำสรรพนาม

ภาษาไทย		ภาษาจีน	
ระดับทางการ	ระดับไม่เป็นทางการ	ภาษาระดับทางการ	ระดับไม่เป็นทางการ
1. ดิฉัน กระผม ข้าพเจ้า	1. ฉัน เรา ข้า หนู กู	1. 本、我	1. 我
2. ท่าน คุณ เธอ	2. เอ็ง มึง	2. 您	2. 你
3. เขา	3. มัน	3. 他、她	3. 他、她
4. พวกเรา	4. พวกเรา	4. 我们	4. 我们
5. พวกท่าน	5. พวกคุณ	5. 您们	5. 你们
6. พวกเขา	6. พวกมัน	6. 他们、她们	6. 他们、她们

6.2 เปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันในภาษาระดับทางการและภาษาระดับไม่เป็นทางการในภาษาไทยและภาษาจีน

6.2.1 เปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันกลุ่มคำนาม ดังตัวอย่าง

(1) บิดามารดา (พ่อแม่) กับ 父母 fùmǔ (爸妈 bà mā)

ในภาษาไทยและภาษาจีน คำว่า “บิดามารดา (พ่อแม่)” พบในภาษาเขียนเหมือนกับ “父母 fùmǔ (爸妈 bà mā)” คำว่า “บิดามารดา” พบในภาษาเขียนเหมือนกับ “父母 fùmǔ” ในส่วนของความแตกต่างพบว่า ใช้ต่างกันในการเรียกวັນสำคัญ เช่น สุขสันต์วันแม่ หรือ วันแม่แห่งชาติ เนื่องจากคำว่า “แม่” เป็นคำไทยแท้ ส่วน “มารดา” เป็นคำยืมมาจากคำบาลีและสันสกฤตเพื่อใช้ในภาษาทางการ วันแม่แห่งชาติเป็นวันเฉลิมฉลองวันพระราชสมภพของสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตั้งขึ้นเพื่อให้ลูกได้รำลึกถึงพระคุณของแม่ผู้ให้กำเนิดและเป็นผู้ให้น้ำนมตั้งแต่เล็ก การใช้คำว่า “แม่” เป็นคำที่แสดงความใกล้ชิดมากกว่า

ประเทศจีนใช้คำว่า “母亲节 Mǔqīnjié ” วันมารดา ไม่มีการนำคำว่า “妈妈 mā ma” คือคำว่า “แม่” มาใช้ เพราะสภาพสังคมของจีนมองในมุมของภาษาทางการหรือภาษาหนังสือเท่านั้น อย่างไรก็ตามวิธีการปฏิบัติในวันแม่ของชาวไทยและชาวจีนมีความคล้ายกันในเรื่องการอวยพรให้แก่แม่ หรือการให้ของขวัญ แต่ชาวไทยมีธรรมเนียมปฏิบัติมากกว่า เช่น กิจกรรมพิธีถวายพระพรชัยมงคล การประดับธงชาติตามอาคารบ้านเรือน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับวันแม่ การนำพวงมาลัยดอกมะลิไปกราบขอพรจากแม่

(2) สุนัข (หมา) กับ 犬 quǎn (狗 gǒu)

ในภาษาไทย คำว่า “หมา” หรือภาษาระดับคำทางการเรียกว่า “สุนัข” เป็นสัตว์ที่สืบเชื้อสายมาจากมักซุทางขึ้นสูง หมาเป็นสัตว์ ที่ปรับตัวเป็นสัตว์เลี้ยง หมาป่าชนิดแรกที่ถูกปรับเป็นสัตว์เลี้ยง

ในภาษาจีน คำว่า “犬 quǎn” แปลว่า “สุนัข” ส่วนคำ “狗 gǒu” แปลว่า “หมา”

คำว่า “犬 quǎn” แปลว่า “สุนัข” เป็นสุนัขที่มีลักษณะตัวใหญ่ เป็นภาษาโบราณที่พบมากกว่า 5,000 ปี มีประวัติการใช้มานานมาก พบในเอกสารกฎหมาย งานวิจัย และเป็นคำที่มีลักษณะเป็นทางการ เช่น

คำว่า “忠犬 zhōngquǎn、猛犬 měngquǎn” แปลว่า “สุนัขที่ดุร้าย สุนัขที่ซื่อสัตย์” และนำมาใช้เรียกสุนัขตำรวจ “警犬 jǐngquǎn”

คำว่า “狗 gǒu” แปลว่า “หมา” ใช้ในชีวิตประจำวัน หมายถึงหมาที่ตัวค่อนข้างเล็ก ไม่ใหญ่มาก เป็นคำที่ใช้กันทั่วไป แต่ในปัจจุบันใช้เรียกทั้งสุนัขตัวใหญ่ และสุนัขตัวเล็ก

ภาษาไทยและภาษาจีนมีความเหมือนในการเรียก สุนัข (หมา) และ “犬 quǎn” (狗 gǒu) ในปัจจุบันมีการใช้คล้ายกันในเรื่องภาษาทางการและภาษาที่ไม่เป็นทางการ ส่วนแตกต่างกัน คือ ความชัดเจนของความหมายที่แฝงถึงลักษณะรูปร่าง คำศัพท์ “犬 quǎn” บอกถึงคุณลักษณะของสุนัขที่มีความดุ ซื่อสัตย์ และตัวใหญ่ ขณะที่ภาษาไทยจะเพิ่มคำคุณศัพท์ขยายคำนามเพื่อให้เกิดภาพ หรือชี้เฉพาะจากการเพิ่มคำ เช่น สุนัขตัวใหญ่

สรุปการเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันกลุ่มคำนาม ในภาษาระดับทางการและภาษาระดับไม่เป็นทางการในภาษาไทยและภาษาจีน พบความเหมือนในการใช้คำนามที่มีระดับทางภาษาในภาษาพูดและภาษาเขียนเหมือนกัน สำหรับความแตกต่าง ภาษาไทยมีความซับซ้อนในด้านความรู้สึกที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ขณะที่ภาษาจีนมีความชัดเจนของคำที่ชัดเจนในภาษาพูด หรือภาษาเขียน ตลอดจนคำศัพท์ที่มีความชัดเจนเรื่องความหมายที่ปรากฏอยู่ในคำศัพท์

6.2.2 เปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันกลุ่มคุณศัพท์ ดังตัวอย่าง

(1) ไม่สูง (เตี้ย) 矮小 Āi xiǎo (矮 Āi)

ในภาษาไทย และภาษาจีน ระหว่างคำว่า “ไม่สูง (เตี้ย) คำว่า กับ 矮小 Āi xiǎo (矮 Āi)” นั้น คำว่า “ไม่สูง” ในภาษาไทยสื่อถึงความรู้สึกที่สุภาพมากกว่าคำว่า “เตี้ย” เมื่อใช้ในรูปประโยค “ผู้ชายคนนี้เตี้ย” ผู้ฟังจะรู้สึกว่าเป็นการพูดเชิงลบมากกว่าการอธิบายถึงลักษณะรูปร่าง หากใช้คำว่า “ผู้ชายคนนี้ไม่สูง” จะให้ความรู้สึกสุภาพในการใช้สื่อสารมากกว่า

ภาษาเขียนในภาษาจีน คำว่า “矮小 Āi xiǎo” จะพบในภาษาทางการ หรือภาษาเขียนที่แปลว่า “เตี้ยและเล็ก” ที่เน้นความชัดเจนมากกว่าจะต้องการให้ภาษาที่มีความสุภาพมากกว่าเหมือนในภาษาไทย ส่วนคำว่า “矮 Āi” แปลว่า “เตี้ย” ใช้ในภาษาพูด หรือภาษาไม่เป็นทางการของภาษาจีน ที่เน้นคำสั้น ๆ ง่าย ๆ

(2) สะอาด (สะอาดสะอาด) คำว่า กับ 整洁 zhěngjié (干干净净 gān gān jìng jìng)

“整洁 zhěngjié” ใช้ในภาษาเขียน แปลว่า สะอาดเรียบร้อย สะอาดหมดจด มีความหมายคล้ายกับภาษาเขียนของไทย คือ “สะอาด” คำว่า สะอาด ในภาษาไทยใช้ได้ทั้งภาษาทางการและไม่เป็นทางการ

ภาษาจีนที่ไม่เป็นทางการ ใช้คำว่า “干净 gān jìng” แปลว่า สะอาด โดยตัวอักษร “干(gān)” แปลว่า “แห้ง” และ “净(jìng)” แปลว่า สะอาด

ความคล้ายกันในภาษาไม่เป็นทางการของไทยและจีน คือ คำว่า “สะอาดสะอาด” กับ (干干净净 gān gān jìng jìng) เนื่องจาก “干干净净 gān gān jìng jìng” เป็นการใช้อักษรแบบ AABB ตามโครงสร้างไวยากรณ์จีนเป็นโครงสร้างการซ้ำคำเพื่อให้เกิดความนุ่มนวล และแฝงความไม่เป็นทางการใน

ภาษาจีน ส่วนคำว่า “สะอาดสะอาด” เนื่องจากภาษาไทยนิยมการ เป็นภาษาไม่เป็นทางการพบในภาษาพูด เดิมคำสร้อยเพื่อให้เกิดจังหวะในการออกเสียง ช่วยให้สำเนียงที่ส่งออกไปมีความคล่องจงมากขึ้น

(3) รวดเร็ว (ไว) กับ 迅速 xùn sù (快 kuài)

“迅速 xùn sù” ในภาษาจีนพบในภาษาเขียน แปลว่า “รวดเร็ว” เป็นภาษาหนังสือที่ต้องการใช้ คำศัพท์ที่มีความสละสลวย ส่วนคำว่า “快 kuài” ใช้ร่วมกับคำศัพท์ที่เป็นคำกริยาเพื่ออธิบายการกระทำที่ ต้องการความรวดเร็ว เช่น 快来 kuài lái มาเร็ว, มาไว ๆ 赶快 gǎn kuài รีบเร่ง, รีบ ๆ 快点 kuài diǎn เร็ว ๆ หน่อย 快点去 kuài diǎn qù ไปเร็ว ๆ, รีบ ๆ ไปหน่อย

“รวดเร็ว” ในภาษาไทย พบในภาษาที่เป็นทางการ ดังตัวอย่างประโยค “เขาทำงานได้รวดเร็ว” ส่วน “ไว” ใช้ในภาษาที่ไม่เป็นทางการ ตัวอย่างประโยค “เขาทำงานได้ไว” คำว่า “ไว” ใช้ในลักษณะที่คล้ายกับ ภาษาจีน

สรุปได้ว่า การใช้คุณศัพท์ในภาษาจีนและภาษาไทยเพื่ออธิบายลักษณะหรือสภาพของคำนามนั้น มีความเหมือนกัน คือ มักอาศัยกาลเทศะ สถานการณ์ สภาพแวดล้อม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ส่วน ความแตกต่างกัน เกิดจากการที่สังคมไทยแบ่งแยกลักษณะการใช้ภาษาตามอายุ เพศ ลำดับชั้นทางสังคม วัฒนธรรมไทย และความซับซ้อนในด้านความรู้สึกมากกว่าภาษาจีน ขณะที่คำในภาษาจีนมีความชัดเจนเรื่อง ความหมาย เนื่องจากภายในคำศัพท์มีการแฝงความหมายร่วมอยู่

6.2.3 เปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันกลุ่มคำกริยา ดังตัวอย่าง

(1) ขออภัย (ขอโทษ) กับ 抱歉 bàoqiàn (对不起 duibuqi)

ในภาษาจีน คำว่า “对不起 duibuqi” เช่น ใช้สำหรับการขอโทษได้ทุกเรื่อง “对不起，我迟到了 duibuqi, wǒchí dào le” ขอโทษที่ฉันมาสาย และเมื่อผู้พูดรู้สึกสำนึกผิดในสิ่งที่ตนได้กระทำ มักจะ เพิ่มคำกริยาวิเศษณ์เพื่อบอกระดับความรู้สึกผิดได้ เช่น “实在对不起 shí zài duì bu qǐ” ขอโทษจริง ๆ

“抱歉 bàoqiàn” เป็นคำขอโทษที่ค่อนข้างสุภาพและเป็นทางการ ใช้ขอโทษเมื่อทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม เมื่อผู้พูดรู้สึกสำนึกผิดในสิ่งที่ตนได้กระทำ มักจะเพิ่มคำกริยาวิเศษณ์เพื่อบอกระดับความรู้สึกผิดได้ เช่น “非常抱歉 fēicháng bàoqiàn” (ต้องขอโทษ/ ขออภัยอย่างยิ่ง)

ในภาษาไทย คำว่า “ขอโทษ” ใช้ทั่ว ๆ ไป ส่วนคำว่า “ขออภัย” ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ แสดงถึงลำดับชั้นในสังคม การกล่าวคำขอโทษในวัฒนธรรมไทยมักใช้คำว่า “ขอ” เช่น เมื่อมีการขุดถนน ทำให้ การจราจรติดขัด เจ้าหน้าที่มักจะติดป้าย “ขออภัยในความไม่สะดวก” เมื่อประกาศขอโทษในสื่อมวลชน เช่น “ประกาศขออภัย” ในหน้าหนังสือพิมพ์ เนื่องจากสังคมไทยแบ่งแยกลักษณะการใช้ภาษาตามอายุ เพศ ลำดับ ชั้นทางสังคม การกล่าวคำขอโทษในวัฒนธรรมไทยนั้น หากกล่าวกับผู้อาวุโส นิยมที่จะยกมือไหว้พร้อมกับกล่าว คำขอโทษ นอกจากจะมีคำลงท้ายที่แบ่งเพศชายและหญิงว่า ครับ/ค่ะ แล้ว ภาษาไทยยังมีคำใช้เรียกแทน ตนเองและบุคคลอื่นที่หลากหลายน่ากว่าภาษาจีน โดยอิงกับสถานะและความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา เช่น ผม กระผม ฉันทัน หนู ท่าน คุณ

คำแสดงการขอโทษในภาษาจีนและภาษาไทยมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน กล่าวคือ ต่างมีรูปแบบการใช้คำขอโทษที่แสดงเจตนาหลากหลาย การกล่าวเพื่อแสดงเจตนาที่จะขอโทษ มักอาศัยกาลเทศะ สถานการณ์ สภาวะแวดล้อม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ส่วนความแตกต่างกันคือการใช้คำ เนื่องจากสังคมไทยแบ่งแยกลักษณะการใช้ภาษาไปตามอายุ เพศ ลำดับชั้นทางสังคม วัฒนธรรมไทย และความซับซ้อนในด้านความรู้สึกมากกว่าภาษาจีน นอกจากนี้ ภาษาจีนมีความชัดเจนในเรื่องของความหมายของคำ และภายในคำศัพท์จะแฝงความหมายร่วมเอาไว้ด้วย

(2) ห้าม (อย่า) กับ 禁止 zhǐjìn (别 bié)

ในภาษาไทย คำว่า “ห้าม” พบในภาษาที่เป็นทางการ ใช้บอกกล่าวถึงสิ่งที่ไม่ให้กระทำ ใช้ในรูปแบบของประโยคคำสั่ง ตัวอย่างเช่น “ห้ามส่งเสียงดัง” ให้ความรู้สึกสุภาพและเป็นทางการ ส่วนคำว่า “อย่า” ใช้ในภาษาที่ไม่เป็นทางการ เนื่องจากการพูดในลักษณะนี้ถือเป็นการใช้ภาษาที่ห้วนจนเกินไป จึงมักใช้คำลงท้าย “ครับ” (เพศชาย) และ “ค่ะ” (เพศหญิง) เพื่อให้ภาษาดูนุ่มนวลและสุภาพมากขึ้น

ในภาษาจีน คำว่า “别 bié” มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า “不要 búyào” แปลว่า “อย่า” ไม่ให้ทำบางสิ่ง ส่วนใหญ่ใช้ในประโยคคำสั่ง ห้าม ตัวอย่างเช่น “别说话! biéshuōhuà” แปลว่า “อย่าพูด” พบในภาษาพูดหรือภาษาที่ไม่เป็นทางการ คนฟังจะรู้สึกเหมือนถูกสั่ง ถูกบังคับ หากใช้ไม่เหมาะสม อาจจะถูกมองว่าไม่มีมารยาท ส่วนคำว่า “禁止 zhǐjìn” แปลว่า “ห้าม” เช่น “禁止吸烟 jìnzhǐxīyān” แปลว่า ห้ามสูบบุหรี่ พบในภาษาทางการ และป้ายติดประกาศเรื่องการห้ามกระทำ

(3) รับประทาน (กิน) กับ 吃 chī (吃 chī)

คำว่า “吃 chī” แปลว่า “รับประทาน, กิน” ทั้งนี้ในบริบทที่ใช้ในภาษาทางการและไม่เป็นทางการ เกี่ยวข้องกับการกินในภาษาจีนใช้คำว่า “吃 chī” ได้ทั้งหมด

สำหรับภาษาไทย คำว่า “กิน” ใช้เป็นคำธรรมดา เช่น กินอาหาร กินยา และใช้เป็นกริยาของสัตว์ด้วย เช่น ลิงกินกล้วย ช้างกินอ้อย วัวกินหญ้า ส่วนคำว่า “รับประทาน” เป็นคำสุภาพและคำที่ใช้เป็นทางการ

ทั้งสองคำมีความต่างกันภาษาไทย ดังนั้นการใช้คำต้องอาศัยกาลเทศะ สถานการณ์ สภาวะแวดล้อม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล เนื่องจากสังคมไทยแบ่งแยกลักษณะการใช้ภาษาตามอายุ เพศ ลำดับชั้นทางสังคม การจะเลือกใช้คำ “รับประทาน” หรือ “กิน” ต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับคู่สนทนา สำหรับภาษาจีนใช้ “吃 chī” เพียงคำเดียว เนื่องจากสามารถใช้ได้ทั้งคำสุภาพเป็นทางการ และที่ไม่เป็นทางการ

(4) เลิกจ้าง (ไล่ออก) กับคำ 解雇 jiěgù/ 开除 kāichú (炒鱿鱼 chǎoyóuyú)

ในภาษาจีน คำว่า “解雇 jiěgù” หมายถึง การเลิกจ้าง โดยที่ผู้ถูกเลิกจ้างไม่ได้กระทำความผิด ถือเป็นคำสุภาพหรือภาษาทางการ ส่วนคำว่า “开除 kāichú” แปลว่า การเลิกจ้าง หรือการไล่ออก เนื่องจากผู้ถูกเลิกจ้างกระทำความผิดขั้นรุนแรง หรือสร้างความเสียหายให้แก่บริษัท เป็นภาษาทางการ ทั้งสองคำนี้แตกต่างกันในเรื่องนัยของความหมาย สำหรับคำว่า “炒鱿鱼 chǎoyóuyú” ที่แปลว่า ไล่ออก เป็นคำแสลง (คำว่า “炒鱿鱼 chǎoyóuyú” แปลความหมายตามตัวอักษรได้ว่า ผัดปลาหมึก เนื่องจาก “烧 shāo” แปลว่า “ผัด” ส่วนคำว่า “鱿鱼 yóuyú” แปลว่า “ปลาหมึก” ถ้าโดน ใช้ในการเปรียบเทียบเหตุการณ์ว่า

ไล่ออกก็ต้องเก็บของกลับบ้าน สิ่งที่จะต้องเก็บกลับไป คือ หมอน เสื้อ ในสมัยก่อนใช้คำว่า “卷铺盖 juǎnpūgai” แปลว่า “ม้วนเสื้อ” จึงนำคำนี้มาใช้ในการพูดถึงการโดนไล่ออกว่า “ผัดปลาหมึก” เนื่องจากปลาหมึกที่ถูกผัดให้สุก จะค่อย ๆ ม้วนเข้าหากัน ทำให้นึกถึงคำว่า “ม้วนเสื้อ” เป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการ หรือ ภาษาพูด หรือคำแสลงในภาษาจีน)

ในภาษาไทย การเลิกจ้างหรือการไล่ออก คือ การยุติสัญญาในการจ้างงานตามกฎหมาย ดังนั้น คำว่า “เลิกจ้าง” จึงเป็นภาษาที่เป็นทางการ ในขณะที่ “ไล่ออก” เป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการ

สรุปได้ว่า ภาษาไทยกับภาษาจีนมีความแตกต่างกัน เพราะคำศัพท์ในภาษาจีนแสดงความชัดเจนในเหตุผลที่ต้องออกจากงาน ทั้งยังหยิบยกคำที่สะท้อนการเปรียบเทียบภาพปลาหมึกสุก ที่เหมือนกับการม้วนเสื้อ ส่วนในภาษาไทย คำว่า “การเลิกจ้าง” หรือ “การไล่ออก” เป็นเรื่องของตัวบทกฎหมาย และคำว่า “ไล่ออก” ให้ความรู้สึกที่รุนแรงกว่า “เลิกจ้าง”

6.2.4 เปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันกลุ่มคำสรรพนาม ดังตัวอย่าง

ในภาษาไทย คำสรรพนามปรากฏ 3 ลักษณะ ได้แก่ สรรพนามใช้แทนผู้ฟัง ผู้พูด และผู้ที่ถูกกล่าวถึง

1. คำว่า “ฉัน” เป็นคำสรรพนามมักใช้ในเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ไม่จำกัดเพศและอายุของผู้พูด ใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ ผู้พูดและผู้ฟังมีฐานะทางสังคมเสมอกัน หรือ ผู้พูดมีฐานะทางสังคมสูงกว่าผู้ฟัง
2. คำว่า “เรา” เป็นคำสรรพนามได้ทั้งเอกพจน์ และพหูพจน์ ไม่จำกัดเพศและอายุของผู้พูด ผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน ใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ
3. คำว่า “หนู” เป็นคำสรรพนามที่ใช้แทนผู้พูดเพศหญิง ไม่จำกัดเพศของผู้ฟัง ใช้เมื่อผู้ฟังมีอายุหรือฐานะทางสังคมสูงกว่าผู้พูด เป็นการแสดงความถ่อมตนของผู้พูดที่มีต่อผู้ฟัง ใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ
4. คำว่า “กู” เป็นคำสรรพนาม ไม่จำกัดเพศและอายุของผู้พูดและผู้ฟัง แสดงถึงความเป็นกันเองและความใกล้ชิดสนิทสนมของผู้พูดและผู้ฟัง ขณะเดียวกัน “กู” เป็นคำไม่สุภาพ หากใช้กับคนที่ผู้พูดไม่รู้จัก หรือไม่สนิทสนม
5. คำว่า “ข้า” เป็นคำสรรพนามที่ไม่จำกัดอายุและเพศของผู้พูด มักใช้ในเพศชายที่มีความสนิทสนมกัน แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการใช้คำว่า “ข้า” อาจไม่สุภาพเท่าที่ควร ผู้พูดควรหลีกเลี่ยงการใช้คำนี้กับผู้ที่ไม่มีความสนิทสนมกัน หรือผู้ฟังที่มีอายุมากกว่า ใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ
6. คำว่า “กระผม” เป็นคำบุรุษสรรพนามที่ใช้แทนผู้พูด ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ ใช้ในเพศชายเท่านั้น
7. คำว่า “คุณ” เป็นคำสรรพนามที่ใช้แทนผู้ฟัง โดยไม่จำกัดเพศ เพื่อแสดงความสุภาพ นอกจากนั้น คำว่า “คุณ” ยังใช้นำหน้าคำนามได้ เช่น คุณครู คุณลูกค้า คุณหมอ ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ
8. คำว่า “เธอ” เป็นคำใช้แทนผู้ที่เราพูดด้วย มักใช้ในระหว่างเพื่อนผู้หญิงด้วยกัน หรือใช้กับผู้ที่มีศักดิ์ต่ำกว่า ใช้แทนผู้ที่เราพูดถึง ใช้กับผู้ที่มีศักดิ์ต่ำกว่าด้วยความยกย่องหรือเอ็นดู
9. คำว่า “ท่าน” เป็นคำสรรพนามที่ใช้ได้ทั้งสรรพนามบุรุษที่ 2 และ 3 ในกรณีที่ผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีอายุหรือฐานะทางสังคมสูงกว่าผู้พูด เพื่อแสดงความยกย่อง สามารถใช้แทนได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ

10. คำว่า “เอ็ง” เป็นคำสรรพนามที่ใช้กับเพื่อนสนิท โดยไม่จำกัดเพศและอายุของทั้งผู้พูดและผู้ฟัง ผู้ใช้มักเป็นเพศชาย ใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ

11. คำว่า “เขา” เป็นคำสรรพนามที่ใช้แทนผู้พูด ใช้แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง ที่มีฐานะทางสังคมใกล้เคียงกัน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน และใช้กับผู้ที่ถูกกล่าวถึงที่มีฐานะทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด ส่วนคำว่า “พวกเขา” ใช้เมื่อผู้ที่ถูกกล่าวถึงเป็นพหูพจน์ ใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ

12. คำว่า “มัน” ใช้แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึงที่มีฐานะทางสังคมต่ำกว่าผู้พูด โดยผู้พูดอาจมีอารมณ์โกรธ และอาจแสดงความไม่สุภาพต่อผู้ที่ถูกกล่าวถึง ส่วนคำว่า “พวกมัน” ใช้ได้เช่นเดียวกับคำว่า “มัน” แสดงความเป็นพหูพจน์ ใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ เป็นคำสรรพนามที่ใช้แทนผู้พูด ใช้เมื่อผู้พูดและผู้ฟังมีความสนิทสนมกัน ใช้ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ

ในภาษาจีน คำสรรพนามมี 3 ประเภท ได้แก่คำสรรพนามในภาษาจีนใช้แทนผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง ได้แก่ 我 wǒ、你 nǐ、您 nín、他 tā、她 tā、我们 wǒmen、你们 nǐmen、他们 tā men、她们 tā men ดังตัวอย่าง

1. การใช้คำบุรุษสรรพนามแทนผู้พูด คือคำว่า 我 wǒ ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตรงกับคำสรรพนามในภาษาไทย เช่น ข้า กู ฉัน ดิฉัน ผม หลู กระผม ข้า คำสรรพนามนี้ใช้แทนได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง ในทุกสถานะทางสังคม ทุกความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง รวมถึงใช้ได้ตลอดเวลา สถานที่ และสถานการณ์

2. การใช้คำสรรพนามแทนผู้ฟัง คือคำว่า 你 nǐ และ 您 nín ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งพบการใช้ดังนี้ คำว่า 你 nǐ ใช้แทนคำสรรพนามในภาษาไทย เช่น เธอ เอ็ง มึง ใช้แทนผู้ฟังได้ทั้งเอกพจน์และพหูพจน์ ทั้งเพศชายและเพศหญิง ในทุกฐานะทางสังคม ทุกความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง รวมถึงใช้ได้ตลอดเวลา สถานที่ และสถานการณ์ ส่วนคำว่า 您 nín ใช้แทนคำสรรพนามในภาษาไทย เช่น ท่าน ใช้แทนผู้ฟังได้ทั้งเอกพจน์และพหูพจน์ ทั้งเพศชายและเพศหญิง ในทุกเวลา สถานที่ และใช้เมื่อผู้พูดมีฐานะทางสังคมสูงกว่า หรือ เสมอกับผู้ฟังเท่านั้น

3. การใช้คำสรรพนามแทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง คือคำว่า 他 tā และ 她 tā ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ พบการใช้ดังนี้ คำว่า 他 tā ใช้แทนคำสรรพนามในภาษาไทย เช่น เขา ใช้แทนผู้ฟังเอกพจน์ เพศชาย ในทุกเวลา สถานที่ และในฐานะทางสังคม คำว่า 她 tā ใช้แทนคำสรรพนามในภาษาไทย เช่น เขา ใช้แทนผู้ฟังเอกพจน์ เพศหญิง ในทุกเวลา สถานที่ และในฐานะทางสังคม ดังนั้น ความแตกต่างกันคือ 他 tā ใช้แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึงเพศชาย ส่วน 她 tā ใช้แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึงเพศหญิง

สรุปการเปรียบเทียบการใช้คำสรรพนามที่ใช้ในภาษาไทยและภาษาจีน

1. คำสรรพนามในภาษาไทยมีจำนวนมากกว่าคำสรรพนามในภาษาจีน
2. คำสรรพนามใช้แทนตนเองในภาษาจีน คำว่า “我 wǒ” ผู้พูดสามารถใช้แทนตนเองได้ ทุกเพศ ทุกความสัมพันธ์ และทุกสถานการณ์ ในส่วนคำสรรพนามในภาษาไทย คำว่า “ฉัน” และ “หนู” เป็นคำบุรุษสรรพนามที่เพศหญิงใช้แทนตนเองในหลายสถานการณ์ ทั้งสถานการณ์ที่มีความเป็นทางการน้อยถึง

สถานการณ์ที่มีความเป็นทางการปานกลาง และมีระดับความสนิทสนมกับผู้ฟังมาก ส่วนคำบุรุษสรรพนามคำว่า “ข้า” และ “กระผม” เป็นคำบุรุษสรรพนามเพศชายใช้แทนตนเอง โดยคำว่า “ข้า” ใช้ในสถานการณ์ที่มีความเป็นทางการน้อย และผู้พูดกับผู้ฟังมีความสนิทสนมกันมาก ในขณะที่คำว่า “กระผม” ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการมาก และผู้พูดกับผู้ฟังมีความสนิทสนมกันน้อย

3. คำสรรพนามแทนผู้ฟัง คำว่า 你 nǐ และ 您 nín ในภาษาจีนมี 2 คำ คือคำว่า 你 nǐ และ 您 nín สองคำนี้ใช้ได้ทุกเพศ ทุกสถานการณ์ แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งสองคำนี้มีความแตกต่างกันบ้าง กล่าวคือ คำว่า “你 nǐ” ใช้ได้ทุกความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ขณะที่ คำว่า “您 nín” ใช้เมื่อผู้ฟังมีฐานะทางสังคมเสมอกัน หรือต่ำกว่าผู้พูดเท่านั้น ส่วนคำบุรุษสรรพนามในภาษาไทย บางคำใช้ได้เพียงเพศหญิง หรือ เพศชายเท่านั้น เช่น “เธอ” ใช้แทนผู้ฟังเพศหญิง “เอ็ง” คำบุรุษสรรพนามแทนผู้ฟัง ใช้แทนผู้ฟังเพศชาย นอกจากนี้ในภาษาไทยยังใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เช่น คำว่า “เธอ” และ “เอ็ง” ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นกันเองได้ ในขณะที่คำว่า “คุณ” และ “ท่าน” ใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการมากกว่า

4. คำสรรพนามที่ใช้แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึงในภาษาไทยนั้นมีการใช้ที่แตกต่างกับคำสรรพนามในภาษาจีน กล่าวคือ คำบุรุษสรรพนามที่ใช้แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึงในภาษาจีนทั้ง 2 คำ ใช้เหมือนกันทุกประการ ยกเว้นความแตกต่างทางเพศ นั่นคือ คำว่า “他 tā” ใช้แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึงเพศชาย ในขณะที่คำว่า “她 tā” ใช้แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึงเพศหญิง ส่วนคำสรรพนามแทนผู้ที่ถูกกล่าวถึงในภาษาไทยทั้ง 2 คำ คือ คำว่า “เขา” และ “มัน” สามารถใช้แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึงได้ทั้งเพศหญิงและเพศชาย แต่ว่าแตกต่างกันในเรื่องการใช้ คือ สถานการณ์ความเป็นทางการในการใช้ กล่าวคือ คำว่า “มัน” มีความเป็นทางการน้อยกว่าคำว่า “เขา”

7. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ในชีวิตประจำวันในภาษาระดับทางการและภาษาระดับไม่เป็นทางการไทย-จีน พบว่าอายุของผู้พูด เพศของผู้พูด ชนชั้นทางสังคมของผู้พูด ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ภาษาแตกต่างกัน จากผลการศึกษาค้นคว้าการใช้คำในกลุ่มคำนาม กลุ่มคำคุณศัพท์ กลุ่มคำกริยา และกลุ่มคำสรรพนาม ผู้วิจัยพบความเหมือนกันว่า การใช้คำต้องอาศัยกาลเทศะ สถานการณ์ สภาวะแวดล้อม และสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เนื่องจากสังคมไทย-จีน แบ่งแยกลักษณะการใช้ภาษาตามอายุ เพศ ลำดับชั้นทางสังคม ฉะนั้น การเลือกใช้คำในการปฏิเสธรจำต้องใช้ภาษาที่มีความอ่อนน้อมและนุ่มนวล เพื่อให้มีความเหมาะสม ส่วนความแตกต่างพบว่า คำสรรพนามในภาษาไทยมีจำนวนคำศัพท์ที่ใช้มากกว่าภาษาจีน ขณะที่คำศัพท์ในภาษาจีนมีความหมายชัดเจนหรือ มีความหมายในตัวเองมากกว่า

8. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการศึกษาเปรียบเทียบคำศัพท์ในชีวิตประจำวันของภาษาระดับทางการกับภาษาระดับไม่เป็นทางการไทย-จีน จากการวิเคราะห์การจำแนกหมวดหมู่ 4 กลุ่ม (1) กลุ่มคำนาม (2) กลุ่มคำคุณศัพท์ (3) กลุ่มคำกริยา (4) กลุ่มคำสรรพนาม พบว่าแต่ละหมวดหมู่มีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง โดยพบว่า ทั้งภาษาจีนและภาษาไทยมีการใช้ภาษาระดับทางการและภาษาระดับไม่เป็นทางการ การ คือ ส่วนที่เหมือนกัน

เลือกใช้คำศัพท์มาจากการที่ชาวจีนและชาวไทยต่างก็มีวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต และความเคยชินที่สั่งสมมาจากการเรียนรู้ในบริบทสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ล้วนแต่ต้องอาศัยกาลเทศะ สถานการณ์ สภาพแวดล้อม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในการเลือกใช้คำและภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความสุภาพ (Brown & Levinson, 1987) ที่กล่าวว่า การใช้คำสุภาพเป็นการกระทำที่คุกคามหน้าด่านบวกของผู้พูดและจัดเป็นกลวิธีหนึ่งที่ใช้เพื่อการรักษาหน้า ดังนั้น ผู้พูดควรใช้กลวิธีความสุภาพให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ เพศ และบริบท และสอดคล้องกับ Lan Xia Ling (2011) ที่พบว่า การใช้คำในภาษาจีนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีการเลือกใช้ภาษาที่แตกต่างกันตามเพศ พจน์ ฐานะ ความสัมพันธ์ และสถานการณ์

ส่วนความแตกต่างโดยเฉพาะการใช้คำสรรพนาม ภาษาจีนมีคำศัพท์สรรพนามน้อยกว่าภาษาไทยในกลุ่มคำสรรพนาม ภาษาไทยต่างจากภาษาจีนอย่างเห็นได้ชัดตรงที่ภาษาจีนไม่มีกลุ่มคำสรรพนามเหล่านี้ เช่น ผม กระผม ฉัน ดิฉัน หู ทาน คุณ ทำให้ภาษาไทยมีคำแทนหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของชมพูนุช ประชาญสิทธิ์ (Prachansit, 2021) ส่งผลให้มีการใช้คำสรรพนามที่บอกสถานะทางเพศที่มีความชัดเจนมากกว่าภาษาจีน เนื่องจากสังคมไทยแบ่งแยกลักษณะการใช้ภาษาตามอายุ เพศ ลำดับชั้นทางสังคม ทำให้ภาษาไทยมีลักษณะและรูปแบบการใช้คำว่า ครับ (เพศชาย) ค่ะ (เพศหญิง) ลงท้ายประโยค สอดคล้องกับข้อความของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (Royal Academy, 2010) ที่กล่าวว่า ตัวแปรด้านเพศส่งผลโดยมีนิยามของภาษาย่อย ให้การใช้ภาษาของเพศชายและเพศหญิงต่างกัน จึงทำให้เกิดภาษาย่อยตามเพศขึ้นตามเพศ (Sex dialect) ว่า “วิธภาษาของภาษาใดภาษาหนึ่งที่แตกต่างกันจากวิธภาษาของภาษาเดียวกันตามเพศของผู้พูด ภาษาผู้หญิง ภาษาผู้ชาย เป็นภาษาย่อยตาม เพศ” มีผลงานวิจัยที่แสดงว่าภาษาผู้หญิงมักมีลักษณะมาตรฐานมากกว่าภาษาผู้ชาย เช่น ในภาษาอังกฤษ ผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะออกเสียง -ing เป็นเสียง [iŋ] ซึ่งเป็นรูปมาตรฐาน ในขณะที่ผู้ชายมักออกเป็นเสียง [in] นอกจากนี้ ภาษาย่อยตามเพศยังสะท้อนให้เห็นความแตกต่างทางสังคมระหว่างหญิงกับชายอีกด้วย เช่น ในภาษาญี่ปุ่น ภาษาผู้หญิงมีรูปแบบแสดงความรู้สึกมากกว่าภาษาผู้ชาย ขณะที่ภาษาผู้ชายเป็นภาษาตรงไปตรงมา สะท้อนถึงบทบาทของผู้หญิงในสังคมญี่ปุ่นที่ต้องอ่อนน้อมและสุภาพต่อคนที่พูดด้วย ผู้วิจัยจึงมองว่าคำสรรพนามในภาษาไทยมีคำที่ใช้เรียกแทนตนเองและบุคคลอื่นเพื่อแสดงลำดับชั้นทางสังคมที่หลากหลายกว่าภาษาจีน ความแตกต่างอีกด้านคือ คำศัพท์ภาษาจีนมีกลุ่มคำศัพท์ที่แสดงนัยความหมาย จึงแสดงนัยได้มากกว่าคำศัพท์ภาษาไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของนริศ วศินานนท์ (Wasinanon, 2024) ที่พบว่า ภาษาที่แตกต่างกันจะมีระบบคำศัพท์ที่แสดงนัยความหมายเหมือนกันและแตกต่างกันไป ภาษาจีนและภาษาไทยต่างมีระบบความหมายของคำที่แสดงอัตลักษณ์ ภาษาจีนมีคำที่สื่อความหมายเกี่ยวกับการมองดูจำนวนมากกว่าภาษาไทย สาเหตุมาจากตรรกะหรือมุมมองความคิดที่ละเอียดในการสร้างคำ ประกอบกับภาษาจีนมีประวัติและวิวัฒนาการทางภาษาที่ยาวนานกว่า การสร้างคำศัพท์ที่มีความนัยแฝงที่มีความชัดเจนจึงมีจำนวนมากกว่าในภาษาไทย

9. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

9.1 นำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการสร้างเครื่องมือเพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ระดับภาษาในภาษาไทยและภาษาจีนให้ถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

9.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้คำศัพท์ในชีวิตประจำวันของภาษาระดับทางการกับภาษาระดับไม่เป็นทางการไทย-จีน ในการสื่อสาร หรือด้านการแปล ดังนั้นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในภาษาจีนจึงควรหาแนวทางแก้ไขในการสอน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ระดับภาษาด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

10. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

10.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ภาษาระดับทางการกับภาษาระดับไม่เป็นทางการ เช่น ด้านวัฒนธรรม ด้านความเชื่อ เป็นต้น

10.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำการใช้ภาษาระดับทางการกับภาษาระดับไม่เป็นทางการในภาษาต่างประเทศอื่น ๆ กับภาษาไทย

การอ้างอิง

- Amara, P. (2013). *Social linguistics*. (5th ed.) Bangkok: Printing Press of Chulalongkorn University. (in Thai)
- Brown & Levinson. (1987). *Politeness: Some Universality in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Berlo, David K. (1960). *The Process of Communication*. New York: The Free Press.
- Jindarat, T. (2010). Pragmatic failure in intercultural communication: a case study of the usage of Thai by American and Chinese speakers. Bangkok: Thammasat University. (in Thai)
- Kanchana, Tonpo. (2018). *Thai for Communicative*. Bangkok: O.S. Printing House Co., Ltd. Press. (in Thai)
- Lan Xia Ling. (2011). *The Use of Chinese Personal Pronouns from Recent to Contemporary Periods*. Mahasarakham: Mahasarakham University. (in Thai).
- Prachansit, Chompunut. (2021). Using Thai and Chinese Personal Pronouns of Chinese Students. *Suan Dusit Graduate Academic Journal*, 17(2), 19-36. (in Thai)
- Royal Academy. (2010). *Linguistics Dictionary (Applied linguistics)*. issue Royal Academy. Bangkok: Royal Academy. (in Thai)
- Saralanan, P. (2016). *Cross-Cultural Communication between Thai Learners and Spanish Teachers in Language Classes Spain in Thailand*. Chulalongkorn University. (in Thai).

Whorf, B.L. (1956). *Language, Thought, and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf*.

J.B. Carroll (ed.).

Wasinanon, Naris. (2024). A Comparison of the Semantic Systems of Chinese and Thai words: from One-Syllable Verbs which are about vision. *Journal of Chinese Language and Culture*. 8(1), Faculty of Chinese Language and Culture, 27-40. (in Thai)